Remissvar

Datum
2026-11-17
Ert datum
2026-07-06
Klimat- och näringslivsdepartementet
Dnr
2026-00979-04
Er beteckning
KN2026/01512
Handläggare
Allan Abdi

Kärnkraftsprövningsutredningens slutbetänkande – Ny kärnkraft i Sverige - moderna regler för beredskap och skadeståndsansvar

Statskontoret avgränsar sitt remissvar till de av utredningens förslag och bedömningar som ligger inom Statskontorets kompetensområde. Statskontoret yttrar sig därför över endast förslagen i avsnitt 7.1, kapitel 9 och vissa bedömningar i kapitel 12.

Avsnitt 7 Ansvar och process för beredskaps- och planeringszoner förtydligas

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag i avsnitt 7.1.2, 7.1.3 och 7.1.4 om ansvarsfördelningen för utformningen av beredskaps- och planeringszoner mellan Myndigheten för civilt försvar (MCF), berörda länsstyrelser och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM). En fast reglering av ansvar och roller minskar risken för samverkanssvårigheter och att ärenden ”hamnar mellan stolarna”.

Statskontoret anser däremot att regeringen bör pröva den rollkonflikt som kan uppstå mellan MCF:s föreslagna roll som beslutande myndighet över beredskaps- och planeringszoner enligt förordningen om skydd mot olyckor och som tillsynsmyndighet enligt lagen om skydd mot olyckor. Enligt förslaget ska MCF besluta om zonernas omfattning och skyddsåtgärder. Myndigheten ska sedan, inom sin ordinarie tillsyn, granska länsstyrelsernas planering av just dessa åtgärder. Om planeringen brister kan det bero antingen på länsstyrelsen eller på brister i MCF:s eget beslut.

Avsnitt 9 Beredskapsavgiften förtydligas

Statskontoret tillstyrker förslaget i avsnitt 9.2 att tillståndshavare för en kärnteknisk anläggning ska betala beredskapsavgift. Statskontoret konstaterar att nuvarande tillståndshavare betalar beredskapsavgift. Statskontoret anser därför att det är rimligt och rättvist att tillkommande tillståndshavare också gör det.

Det är viktigt med en samlad och kontinuerlig uppföljning

Statskontoret anser att den avgiftsbelagda verksamheten behöver följas upp och analyseras kontinuerligt. Det är särskilt viktigt eftersom förslaget innebär en modell som bygger på ett antal antaganden och uppskattningar, där kostnadskopplingen riskerar att bli svag. En förutsättning för att det ska vara möjligt att beräkna korrekta avgiftsnivåer och följa upp det ekonomiska målet är att

samtliga intäkter, kostnader och ackumulerade resultat ingår i underlaget. Utredningen skriver att SSM inte tar hänsyn till de ackumulerade resultatet hos länsstyrelserna i dagens redovisning av verksamheten. För att SSM ska kunna göra en korrekt analys av avgiftsnivåerna och avgiftskonstruktionen och lämna ändamålsenliga förslag i enlighet med det ekonomiska målet är det nödvändigt att alla berörda myndigheters ekonomiska utfall ingår i analysen.

Regeringen behöver fatta ett särskilt beslut om en längre tidsperiod för att uppnå full kostnadstäckning

Full kostnadstäckning innebär att avgifterna ska beräknas så att intäkterna på ett eller några års sikt täcker alla kostnader som direkt eller indirekt hör till den avgiftsbelagda verksamheten, vilket Statskontoret menar i normalfallet är 1-3 år. Utredningen skriver att det ekonomiska målet full kostnadstäckning ska uppnås över en längre tidsperiod. Om en längre tidsperiod ska gälla anser Statskontoret att regeringen särskilt behöver medge det. Regeringen har redan i dag gjort flera sådana medgivanden för avgiftsbelagda verksamheter som SSM bedriver.

Statskontoret tillstyrker förslaget i avsnitt 9.3 om nedsättning av beredskapsavgiften när zoner överlappar och anser att förslaget ger förutsättningar för ett avgiftsuttag som kan uppfattas som rättvist.

Avsnitt 12 Konsekvenser av utredningens förslag

Utredningen har inte tillräckligt analyserat förslagets konsekvenser för Strålsäkerhetsmyndigheten verksamhet

Statskontoret anser att regeringen i det fortsatta arbete med utredningens förslag behöver analysera resurs- och kompetensbehovet för SSM:s beräkningsuppgift. En sådan analys är nödvändig för att regeringen ska kunna säkerställa att anslagstillskottet på 50 miljoner kronor faktiskt räcker till för att täcka arbetet med att beräkna radiologiska konsekvenser.

Statskontoret har tidigare konstaterat i en rapport[1] att SSM normalt saknar kapacitet för egna simuleringar och beräkningar, samtidigt som kompetensförsörjningen på området är begränsad och personberoende. Att utredningen inte har preciserat hur arbetet ska fördelas mellan SSM och tillståndshavarna och att det i dag saknas en vedertagen analysmetod gör det svårt att bedöma uppgiftens omfattning och därmed hur mycket anslagsmedel som behöver tillföras.

Statens budget kommer att påverkas av förslaget om beredskapsavgift

Utredningen bedömer att förslagen inte kommer att leda till några konsekvenser för statens budget. Statskontoret delar inte utredningens slutsats utan bedömer att förslaget om beredskapsavgift kommer att påverka budgeten. Det beror på att avgiftsinkomsterna i vissa fall inte kommer in på statens budget samma år som myndigheterna har kostnader för verksamheten. Det betyder att anslaget kommer

[1] Statskontoret 2025:1, *Utvecklat stöd för kärnsäkerhet och strålskydd – En ny teknisk stödorganisation på Strålsäkerhetsmyndigheten*. Utvecklat stöd för kärnsäkerhet och strålskydd - Statskontoret

belastas med kostnader utan att motsvarande avgiftsinkomster inkommit på budgeten. Budgeten påverkas då tillfälligt, under förutsättning att tillståndshavarna betalar in avgiften så småningom.

Statskontoret anser att det finns en risk att tillståndshavare inte kommer att betala avgifter för samtliga kostnader som uppstått för staten i de fall anläggningarna inte tas i provdrift eller inte kommer igång efter provdrift. Eftersom utredningen saknar resonemang kring detta är det inte tydligt för Statskontoret hur stor den risken är och hur de initiala kostnaderna i så fall ska finansieras. I det fall staten ska stå för kostnader som tillståndshavare inte betalar bedömer Statskontoret att det finns en risk att belastningen på statens budget är underskattad.

Alternativet är att avgiftskollektivet står för kostnaderna. Statskontoret bedömer att det alternativet kan få stora konsekvenser för de betalande. Det beror på att kollektivet förmodligen kommer att bestå av ett fåtal aktörer. Dessutom skulle en sådan konstruktion i praktiken leda till en svag kostnadskoppling för de enskilda aktörerna eftersom de betalande skulle behöva finansiera kostnader som uppstått för en annan tillståndshavare. Det gör att legitimiteten för avgiftsuttagen skulle kunna ifrågasättas.

I detta ärende har avdelningschef Peter Kvist beslutat. Utredare Allan Abdi har varit föredragande. I beredningen har också enhetschef Martin Sparr och enhetschef Anne Bryne samt utredare Victoria Nüth deltagit.

Datum: 2026-11-17

.....	.....
Beslutande	Föredragande
Peter Kvist	Allan Abdi
Namnförtydligande	Namnförtydligande

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.